TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
AVV. DR. ILONA SCHEMBRI
LL.B., LL.D., LL.M. (Lond.), Ph.D. (Birm.)

Udjenza tat-13 ta' Jannar 2025

Talba nru. 209/2024 IS

ARTISAN FOODS CO. LTD. (C 58904)

VERSUS

VELOCITY MALTA TRADING LTD. (C 81859)

IT-TRIBUNAL,

Ra illi b'Avviż tat-Talba ippreżentat fit-30 ta' Lulju 2024 (a fol. 2 et seq), is-soċjeta' attriċi talbet l-ammont ta' disa' mija u tlieta u għoxrin Ewro u sittin ċenteżmi tal-Ewro (Eur 923.60) rappreżentanti bejgħ ta' prodotti u/jew servizzi mibjugħa lis-soċjeta' konvenuta fuq inkarigu u struzzjonijiet tagħha stess, kif ukoll l-imgħax u l-ispejjeż.

Ra d-digriet ta' dan it-Tribunal tas-26 ta' Lulju 2024 fejn is-soċjeta' attriċi ġiet awtorizzata tipproċedi bin-notifika tas-soċjeta' konvenuta (a fol. 15 u 16).

Ra illi s-soċjeta' konvenuta ġiet debitament notifikata fid-9 ta' Awwissu 2024 (a fol. 18).

Ra illi s-soċjeta' konvenuta ma ppreżentat ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas dehret għas-seduta wara li ġiet innotifikata b'dan illi waqgħet fi stat ta' kontumaċja (a fol. 20).

Ra illi s-soċjeta' attriċi ippreżentat il-kapitolu fil-konfront tas-soċjeta' konvenuta (a fol. 21).

Ra illi saret seduta oħra fit-2 ta' Diċembru 2024 għas-subizzjoni tas-soċjeta' konvenuta b'dan illi naqset għal darb'oħra milli tidher għas-seduta (a fol. 49).

Ra l-atti proċesswali.

Ra illi din il-kawża tħalliet għas-sentenza.

<u>Ikkunsidra</u>

Dan it-Tribunal irid jiddiskuti l-kontumaċja tas-soċjeta' konvenuta, il-preżentata tal-kapitolu fil-konfront tas-soċjeta' konvenuta u anke l-evidenza ippreżentata mis-soċjeta' attriċi sabiex ikun jista' jikkonkludi jekk it-talba tas-soċjeta' attriċi tistax tkun milqugħa jew le, u dan fuq bażi ta' probabbilita' hekk kif titlob il-Liġi fil-kamp ċivili.

<u>Il-Kontumaċja tas-Soċjeta' Konvenuta</u>

Hekk kif għadu ġie rrimarkat hawn fuq, jidher mill-proċess illi s-soċjeta' konvenuta ma ressqet ebda risposta u/jew kontro-talba u anqas dehret għas-seduta wara li ġiet innotifikata b'dan illi waqgħet fi stat ta' kontumaċja.

It-Tribunal josserva illi l-kontumaċja waħedha ma titqiesx bħala ammissjoni tat-talba tas-soċjeta' attriċi da parti s-soċjeta' konvenuta iżda kontestazzjoni ta' l-istess. Għalkemm is-soċjeta' konvenuta baqgħet kontumaċi, dan ma jfissirx li hija abbandunat kull eċċezzjoni li setgħet tagħmel fil-kawża u ammettiet id-domandi. F'każ ta' kontumaċja jibqa' l-oneru fuq is-soċjeta' attriċi li tressaq provi sal-grad ta' probabbilità u li tressaq l-aħjar prova. Il-ġudikant għandu jeżamina jekk it-talba hijiex ġustifikata independentement mill-kontumaċja tas-soċjeta' konvenuta (ara ***Fenici Insurance Agency Limited noe vs. Paul Stoner et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell [Inferjuri] fit-22 ta' Novembru 2002). L-istess intqal fis-sentenza ***Blye Engineering Co. Ltd vs. Philip Borg Bellanti et*** deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Inferjuri) fit- 22 ta' Ġunju 2005:

> "*huwa wkoll principju ben stabbilit illi ghalkemm il-konvenut jibqa' kontumaci dan ma kellux jinftiehem bhala li hu abbanduna kull eccezzjoni li seta' jaghti fil-kawza u ammetta d-domanda. Sta ghall-gudikant li jezamina jekk it-talba hix gustifikata, indipendentement mill-kontumacja tal-konvenut*. Vide Kollez. Vol. XXIX P III p 35"

Inoltre', fis-sentenza fl-ismijiet ***Joseph Edmond sive Jesmond Meilaq vs. Brian Mizzi et noe***, deċiża mill-Qorti tal-Appell (sede Superjuri) fis-27 ta' Marzu 1996 ingħad:

> *"Illi fl-ahharnett irid jinghad illi skond il-gurisprudenza tal-Qrati taghna, il-konvenut li jibqa' kontumaci, bhal kaz odjern, ma jitqiesx li ammetta ttalba ta' l-attur, izda jitqies li jkun irrimetta ruhu ghall-gudizzju tal-Qorti. Dana ma jfissirx pero' li l-Qorti tista' tqajjem hija stess ex officio kwalunkwe eccezzjoni li l-konvenut seta' jqajjem kieku kkontesta l-kawza billi kif gie ritenut fis-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell in re Hammet vs Genovese moghtija fil-31 ta' Jannar 1991:*
>
> *"Il-Qorti m'ghandhiex tissolleva eccezzjoniiet li mhiex awtorizzata espressament mill-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili jew minn konsiderazzjonijiet ta' ordni Pubblika. Ghaliex altrimenti tinholoq sitwazzjoni fejn il-Qorti tiddeciedi fuq eccezzjoni taghha stess haga li mhix rakkomandabbli billi tinvolvi vjolazzjoni ta' principju kardinali tas-smiegh xieraq tal-kawza;""*

L-istitut tal-kontumaċja hu intiż biss sabiex irażżan l-atteġġjament tal-kontumaċja u disprezz da parti ta' min ġie ċitat biex jersaq quddiem l-Onorabbli Qorti jew Tribunal (ara **Kummissarju tal-Artijiet vs. John Curmi** deċiża mill-Prim' Awla fil-31 ta' Jannar 2003).

<u>Il-Kapitolu</u>

Dan it-Tribunal ukoll jirrileva illi il-fatt illi ġie ppreżentat kapitolu fil-konfront tas-soċjeta' konvenuta u dikjarat mistqarr ma jfissirx illi tali prova hija biżżejjed sabiex tali Tribunal ikun jista' jsib ħtija tas-soċjeta' konvenuta. Fil-fatt, *"mill-Qorti ta' l-Appell kolleggjali fil-kawza in re **James Trapani et v. Vincent Cilia** (28 ta' April 2000), "il-kapitoli jitqiesu konfessati però dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il_prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga' prodotta quddiem il-Qorti. Dan ghaliex kif gja' nghad is-subizzjoni setghet tintalab f'kull parti tal-procedura.""*[1]

<u>L-Azzjoni tas-Soċjeta' Attriċi</u>

Dan it-Tribunal jibda sabiex jaċċenna illi l-Artikoli 558 sa 562 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta jirregolaw bis-sħiħ kif il-partijiet fil-kawża għandhom iressqu l-provi tagħhom.

[1] VODAFONE MALTA LIMITED ILLUM EPIC COMMUNICATIONS LIMITED [REG. NRU. C-10865] VERSUS ASHLEY JOHN GALEA [K.I. NRU. 393006L], 30 ta' Mejju 2022, Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Ref.: 308/2021

Dan it-Tribunal jirrileva illi l-applikazzjoni tal-Artikolu 562 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili ma jistax ikun injorat mis-soċjeta' attriċi, u liema Artikolu jipprovdi illi "*Bla ħsara ta' kull dispożizzjoni oħra tal-liġi, l-obbligu tal-prova ta' fatt imiss dejjem lil min jallegah.*" Dan it-Tribunal jagħraf ukoll l-applikazzjoni tal-Artikolu 559 tal-Imsemmi Kodiċi illi jipprovdi illi "*Il-qorti għandha fil-każijiet kollha tordna li ssirilha l-aħjar prova li l-parti tista' ġġib.*" Tali Artikolu kien hekk diskuss mill-Qorti diversement presjeduta fejn il-Qorti diversement presjeduta irriteniet diversi drabi, fosthom fis-sentenza ***Anthony Xerri (K.I. nru. 209398M) ('ir-rikorrent') vs. Claudette Spencer (K.I. nru. 307378M) u Domnic Spencer (K.I. nru. 443400L) ('l-intimati')***[2] illi "*mad-daqqa t'għajn għalhekk huwa ċar illi l-obbligu li għandu parti f'kawża mhuwiex illi jġib l-aqwa prova iżda li jġib l-aqwa prova **li jista' jġib**.*" L-istess qal it-Tribunal diversement presjedut fejn fis-sentenza ***DANIEL ZAMMIT VERSUS ROCCO BARTOLUCCIO***[3] ikkonkluda illi "*dak li hu importanti ghal-legislatur Malti huwa li l-prova (testimonjali u/jew dokumentarja) tkun wahda rilevanti ghall-kaz trattat u li l-istess tkun l-ahjar wahda li l-parti tista' toffri jew tressaq.*" B'dan illi tali Artikolu pero' ma jistax jinftiehem illi t-Tribunal irid jidderiġi lill-partijiet xi provi jressqu għaliex tali kompitu huwa biss tal-partijiet tal-kawża għaliex inkella it-Tribunal ikun qed iżomm ma' parti jew oħra inġustament u b'dan illi dan it-Tribunal jista' biss imbagħad iħares lejn tali provi mingħajr ma jippreġudika d-dritt ta' xi parti jew oħra.

It-Tribunal ħares bir-reqqa l-ewwelnett lejn id-dokumentazzjoni ippreżentata mis-soċjeta' attriċi fl-avviż tat-talba. Is-soċjeta' attriċi ikkontendiet fl-avviż tat-talba (a fol. 2 et seq) illi hija biegħet prodotti u/jew servizzi lis-soċjeta' konvenuta fuq inkarigu u struzzjonijiet tas-soċjeta' konvenuta stess u anke ippreżentat *Statement of Account* li juri l-ammont dovut mis-soċjeta' konvenuta lis-soċjeta' attriċi. It-Tribunal ukoll ħares lejn l-affidavit ta' Jonaphin Spiteri maħluf fil-15 ta' Novembru 2024 u ppreżentat fit-18 ta' Novembru 2024, u li jinsab a fol. 23. Flimkien mal-affidavit, Jonaphin Spiteri ippreżenta kopja ta' kull *invoice* li tinsab imniżżla fil-kopja tal-*istatement of account* ippreżentata fl-avviż tat-talba. Dawn l-*invoices* jinsabu kollha minn fol. 24 sa fol. 48.

Għaldaqstant, fid-dawl ta' tali ġurisprudenza u evidenza, dan it-Tribunal jikkonkludi li seta' jasal għal konklużjoni fuq bażi ta' probabbilita' hekk kif inhu rikjest mil-Liġi fil-kamp ċivili illi s-soċjeta' konvenuta hija verament debitriċi tas-soċjeta' attriċi.

Dan it-Tribunal jirrileva wkoll illi tali konklużjoni qiegħda wkoll issir ai termini tal-Artikolu 9 (1) tal-Att Dwar Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Kap. 380 tal-Liġijiet ta' Malta, *stante* illi filwaqt illi tali artikolu jħaddan il-prinċipju tal-ġustizzja naturali, pero' huwa

[2] 18 ta' Settembru 2024, Qorti tal-Appell, Ref.: 39/2021

[3] 3 ta' Frar 2020, Tribunal Għal Talbiet Żgħar, Ref.: 80/2019

ferm importanti illi jżomm f'moħħu *"Illi jsegwi illi filwaqt li l-formaliżmu eċċessiv għandu jiġi evitat f' dawn il-proċeduri ta' natura sommarja, ma jistax ikun dubitat illi l-osservanza tar-regoli tal-proċedura hi meħtieġa biex jiġi assigurat l-ordni fil-kondotta tal-kawża u r-regolarità tagħha."*[4]

Imgħax

Fir-rigward ta' dan l-ammont dovut mis-soċjeta' konvenuta lis-soċjeta' attriċi, is-soċjeta' attriċi qed titlob l-imgħax. F'dan ir-rigward, it-Tribunal jagħmel referenza għall-artikolu 1141 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta. F'dan il-każ, jidher illi tali obbligazzjoni hija ta' natura kummerċjali ai termini tal-Artikolu 5 (e) tal-Kodiċi tal-Kummerċ, Kap. 13 tal-Liġijiet ta' Malta, b'dan illi għandu japplika is-sub-artikolu 1 tal-Artikolu 1141 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta. Għaldaqstant, tali imgħax beda jiddekorri mid-data ta' kull fattura rispettiva sad-data tal-ħlas effettiv. B'dan illi dan it-Tribunal imbagħad ħares lejn l-Artikolu 1139 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta mingħajr ma injora l-Artikolu 1434 tal-Kodiċi Ċivili, Kap. 16 tal-Liġijiet ta' Malta, fejn f'dan il-każ, huwa ċar mill-*invoices* ippreżentati illi s-soċjeta' attriċi biegħet prodotti tal-ikel li żgur għaldaqstant dawn il-prodotti taw frott lis-soċjeta' konvenuta, b'dan illi għaldaqstant għandu japplika l-imgħax ta' ħamsa fil-mija (5%) fis-sena.

Spejjeż

Dan it-Tribunal innota illi s-soċjeta' attriċi talbet ukoll għall-ispejjeż fl-avviż tat-talba. It-Tribunal seta' jara illi s-soċjeta' attriċi ippreżentat kopja tal-ittra legali li tinsab a fol. 4 u tal-ittra uffiċjali bin-numru 1469/21 li tinsab a fol. 5. Għaldaqstant, dan it-Tribunal seta' jara illi dawn l-ispejjeż verament saru minħabba l-idampjenza tas-soċjeta' konvenuta b'dan illi għaldaqstant, is-soċjeta' konvenuta hija obbligata li tħallas dawn l-ispejjeż lis-soċjeta' attriċi.

Fir-rigward tal-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma' din it-talba ser ikunu deċiżi fid-***Decide***.

[4] Justin Spagnol [I.D. 562491M] (appellat) Vs Janice Briffa bħala leġittimu rappreżentanta tal-minuri Ruud Buhagiar [I.D. 504772M] (appellanta), 30 Mejju 2017, Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri), Ref.: 1277/2010

Decide

Għaldaqstant, dan it-Tribunal jaqta´ u jiddeċiedi billi jilqa' t-talba tas-soċjeta' attrici għall-ammont ta' disa' mija u tlieta u għoxrin Ewro u sittin ċenteżmi tal-Ewro (Eur 923.60) rappreżentanti bejgħ ta' prodotti mibjugħa lis-soċjeta' konvenuta fuq inkarigu u struzzjonijiet tagħha stess, kif ukoll l-imgħax ta' ħamsa fil-mija (5%) fis-sena li beda jiddekorri mid-data ta' kull fattura rispettiva sad-data tal-ħlas effettiv kif ukoll l-ispejjeż tal-ittra legali u tal-ittra uffiċjali bin-numru 1469/21 u jikkundanna lis-soċjeta' konvenuta sabiex tħallas dawn l-imsemmija ammonti lis-soċjeta' attriċi.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma´ dawn il-proċeduri huma kollha a kariku tas-soċjeta' konvenuta.

Avv. Ilona Schembri
Ġudikatur